

Asia: VN/34869/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisfoorumi on 28 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma edistää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden maahanmuuttajien oikeuksia ja yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia suomalaisessa yhteiskunnassa. Vammaisjärjestöt antavat mielellään asiantuntemuksensa käyttöön myös vammaisia maahanmuuttajia koskevissa asioissa. Vammaisuus koskettaa monia maahanmuuttajataustaisia, varsinkin pakolaistaustaisia ihmisiä, jotka tulevat Suomeen erilaisilta konfliktialueilta ja osa oleskelee maassa laittomasti.

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja haluamme tuoda esiin seuraavia seikkoja erityisesti vammaisten ihmisten ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Vammaisfoorumi haluaa tuoda esiin, että esityksessä tulisi huomioida selkeä ero terveiden ja tilapäisiä terveysongelmia omaavien laittomien ulkomaalaisten sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden laittomien ulkomaalaisten välillä. Laittomasti maassa oleskelevilla vammaisilla ja pitkäaikaissairauksista kärsivillä henkilöillä on erityistarpeita, jotka eroavat huomattavasti tilapäisiä terveysongelmia omaavien henkilöiden tarpeista. He voivat tarvita jatkuvaa hoitoa ja pitkäaikaista tukea ja hoitoa, joka on olennainen osa heidän elämänlaatuaan ja terveyttään.

Korostamme, että vammaiset maahanmuuttajat ovat yksi yhteiskunnan haavoittuvimmista ryhmistä heidän erityisten lääketieteellisten, sosiaalisten ja tuen tarpeidensa vuoksi ja erityisesti vammaiset henkilöt kärsivät muutoksesta, sillä heidän terveydentilansa vaatii usein jatkuvaa ja ennaltaehkäisevää hoitoa.

Korostamme, että vammaiset henkilöt tarvitsevat usein säännöllistä ja erityistä hoitoa, jonka viivästyminen tai puuttuminen voi johtaa monimutkaisempiin ja kalliimpiin ongelmiin myöhemmin.

Suomi on sitoutunut YK:n vammaissopimukseen, joka korostaa syrjimättömyyttä ja yhtäläistä oikeutta palveluihin, mukaan lukien terveydenhuolto. Tämän lakimuutoksen vaikutukset olisivat ristiriidassa Suomen kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

Haluamme myös muistuttaa siitä, että terveydenhuollon ammattilaisilla on velvollisuus tarjota hoitoa lääketieteellisten tarpeiden perusteella, ei potilaan oikeudellisen aseman mukaan. Esitetty lakimuutos asettaisi terveydenhuollon ammattilaiset eettisesti haastavaan asemaan, jossa heidän tulisi evätä hoitoa, joka voisi lievittää kärsimystä.

Esityksessä ei tulisi tehdä yleistyksiä, jotka voisivat johtaa siihen, että vammaiset ja pitkäaikaissairaat jäävät vaille tarvitsemaansa hoitoa. Näiden henkilöiden kohdalla hoidon kieltäminen voi aiheuttaa vakavia, pitkäaikaisia ja jopa elämänlaatua merkittävästi heikentäviä seurauksia.

Ehdotukset ja suositukset

Vammaisfoorumi ehdottaa seuraavia muutoksia ja täsmennyksiä esitykseen:

- 56 b §:ään lisätään loppuun täydentävä lause: Lisäksi hyvinvointialueen on järjestettävä laittomasti maassa oleskelevalle naiselle raskauteen liittyvät terveyspalvelut, sekä vammaiselle henkilölle hänen vammaansa tai sen aiheuttavaan sairauteen liittyvät terveyspalvelut.
- Laissa tulisi määritellä selkeästi vammaiset maahanmuuttajat erityistä suojaa ja hoitoa tarvitsevaksi ryhmäksi, riippumatta heidän oleskeluoikeudestaan.
- Lakiin tulisi lisätä mekanismi, joka takaa kiireettömän hoidon saavutettavuuden vammaisille henkilöille, jotta heidän terveydentilansa ei huonone turhaan.

Vammaisfoorumi ry

Veera Florica Rajala

puheenjohtaja

Anni Kyröläinen

päisihteeri

p. 045 217 4936

anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

Lisätietoja:

Kehittämispäällikkö Mahmoud Hassan

Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma

p. 044 9016 101, mahmoud.hassan@tukikeskushilma.fi

Ignatius Katri
Vammaisfoorumi ry